

ELECTRONIC GOVERNANCE IN THE EU: ANALYSIS OF SUCCESSFUL MODELS AND INNOVATIVE SOLUTIONS

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В ЄС: АНАЛІЗ УСПІШНИХ МОДЕЛЕЙ ТА ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Вивчення систем електронного урядування в країнах Європейського Союзу відповідає нагальним потребам сучасного етапу розвитку публічного адміністрування та цифрових технологій.

Технологічні зміни кардинально трансформують взаємодію між державою та громадянами. Цифрові рішення стають основою ефективного функціонування держави, особливо після подій 2020–2021 років, коли дистанційне надання послуг виявилось життєво необхідним.

Європейські країни посідають провідні позиції у світових індексах цифрового розвитку. Їхні напрацювання у сфері електронного урядування формують нові стандарти якості та доступності державних послуг, що робить їх досвід надзвичайно цінним для аналізу.

Українські реалії вимагають прискореної модернізації системи публічного управління відповідно до європейських стандартів. Вивчення конкретних механізмів та інструментів, що застосовуються в ЄС, дозволить адаптувати найефективніші рішення до вітчизняних умов.

Найновіші звіти Європейської комісії фіксують значущі зміни у підходах до оцінки електронного урядування. Сучасні дослідження переорієнтовуються з кількісних показників на якісні характеристики цифрових послуг [2].

Моніторингові звіти 2024 року фіксують еволюцію урядових платформ від базових онлайн-сервісів до комплексних екосистем з інтегрованим штучним інтелектом. Особливо помітний прогрес демонструють країни, які раніше не розглядались як цифрові лідери.

Сучасні публікації, зокрема Shevchuk (2023) розглядають електронне урядування не як набір окремих послуг, а як цілісну екосистему взаємопов'язаних сервісів та платформ [3, 7].

Дослідники Verbitska, Shevchuk та Kuz (2023) активно вивчають впровадження машинного навчання для оптимізації адміністративних процесів та персоналізації користувацького досвіду [5].

Зростає увага до створення сумісних систем, що дозволяють громадянам отримувати послуги поза межами країни громадянства. Таким чином, концепція електронного уряду з позиції Mensah (2023) складається з наступних базових компонентів:

наявність специфічних принципів (відкритість, актуальність даних і тощо);

профільне нормативно-правове забезпечення;

функціонування інноваційно-інформаційних технологій у процесі державного управління;

високий ступінь лояльності та грамотності населення [6].

Серед етапів формування Troitiño, Baldwin, Graze та Lopez (2025) виділяють:

- 1) формування інформаційних порталів державного управління;
- 2) створення каналів зв'язку держава – населення, держава – бізнес та держава – держава;
- 3) автоматизацію процесу надання державних послуг;
- 4) забезпечення роботи державних центрів обробки даних;
- 5) використання системи аналізу великих даних для прогнозування та планування розвитку;
- 6) поступову передачу повноважень нейромережі для ухвалення рішень з простих питань [1].

У кінцевому варіанті електронний уряд покликаний максимально спростити процес державного управління, взаємодії населення з органами публічної влади, аналізу поточної ситуації, планування, прогнозування і т.д.

Bernhard (2013) виділяє три основних моделі реалізації концепції електронного урядування.

Континентально-європейська модель. Така модель реалізована у країнах Євросоюзу (наприклад, у Німеччині, Франції, Іспанії). Безумовно, електронний уряд у кожній із цих держав унікально, проте є загальні положення. Це пов'язано з наявністю наддержавних інститутів – ООН, ЄС, звідси і сформовано єдиний інформаційний і правовий простір. Електронний уряд кожної країни має суворо

відповідати вимогам Європарламенту, а їхній головний припис – електронний уряд має працювати на користь громадян-користувачів.

Англо-американська модель. Ця модель успішно реалізується у Сполучених Штатах Америки, Великобританії та Канади. Головною відмінністю цієї моделі від інших є створення інформаційних супермагістралей, які сприяють розмежуванню електронного уряду на гілки для громадян, бізнесу та державних службовців.

Основна мета електронного урядування – спрощення роботи співробітників державних органів. Однак, крім цієї місії модель має й інші пріоритети: розширення спектру наданих державних послуг та спрощення процесу їх отримання, залучення громадян у справи державної ваги та ширше і докладне інформування про виконану державою роботу.

Азіатська модель – найвідмінніша від усіх. Керівництво країн не робить пріоритетним розвитком електронного урядування для громадян чи чиновників. З урахуванням азіатських традицій та поглядів зрозуміло, що електронний уряд має працювати на благо тих, для кого він був розроблений [8].

Але одне можна сказати точно: розвиток електронного урядування у країні відбувається досить швидко та ефективно, вже сьогодні електронно надається досить великий спектр державних та муніципальних послуг, а у співробітників органів влади спростилася робота через перехід від паперового документообігу до цифрового.

Отже електронний уряд – це повноцінна модель та сукупність механізмів, принципів та інструментів управління з використанням результатів інформаційно-технологічної діяльності з метою спрощення самого процесу управління, мінімізації суб'єктивних факторів у процесі прийняття рішень, а також мінімізації видатків. Через складність екосистеми формування електронного уряду має відбуватися різнобічно та комплексно, обов'язково з урахуванням потреб та готовності населення до використання нових технологій.

Література:

1. Troitiño D.; Baldwin I.; Graze I.; Lopez E. E-governance in the European Union: Digital transformation, challenges, and future directions. 2025. URL: <https://www.researchgate.net/publication/389166882> (дата звернення: 03.06.2025).
2. Horobeț A. L.; Mnohohitnei I.; Zlatea E. M. L.; Smedoiu-Popoviciu A. Determinants of e-government use in the European Union: An empirical analysis. *Societies*. 2023. Т. 13, № 6. Article 150. DOI: 10.3390/soc13060150.
3. Shevchuk O. Захист інформації в електронних реєстрах: порівняльно-правовий аспект *Law, Policy & Security*. №1. 2023. URL: <https://lpas.com.ua> (дата звернення: 03.06.2025).
4. Troitiño D., ред. E-governance in the European Union: Strategies, tools, and implementation. Cham : Springer, 2024. 312 с. DOI: 10.1007/978-3-031-56045-3.
5. Verbitska M. V.; Shevchuk O. R.; Kuz T. V. Ensuring information security: Comparative legal aspect. *Central European Management Journal*. 2023. Т. 31, № 3. С. 74–87. URL: https://journals.kozminski.cem-j.org/index.php/pl_cemj/article/view/917 (дата звернення: 03.06.2025).
6. Mensah I. E-government, bureaucracy, and institutional reform. Global encyclopedia of public administration, public policy, and governance. Cham : Springer, 2023. С. 3729–3744. DOI: 10.1007/978-3-030-66252-3_3863.
7. Shevchuk O. Digitalization of public administration: Experience of the EU member states and prospects for Ukraine: monograph. Riga: Baltija Publishing, 2023. 228 p.
8. Bernhard I. *E-government and e-governance: Swedish case studies with focus on the local level* : ліценціат. дис. Stockholm : KTH Royal Institute of Technology, 2013. URL: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kth:diva-133773> (дата звернення: 03.06.2025).